

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9So/147/2014
Identifikačné číslo spisu:	4014200462
Dátum vydania rozhodnutia:	27.01.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:4014200462.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Judity Kokolevskej, v právnej veci navrhovateľa C. Y., bytom A., zastúpeného JUDr. Mariánom Ďurinom, advokátom so sídlom AK Sibírska 4, Bratislava, proti odporkyni Sociálnej poisťovni, ústrediu, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o starobný dôchodok zo všeobecného systému sociálneho poistenia, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 24. júna 2014, č. k. 19Sd/114/2014-15, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre z 24. júna 2014, č. k. 19Sd/114/2014-15, m e n í tak, že rozhodnutie odporkyne číslo XXX XXX XXXX X z 25. apríla 2014 z r u š u j e a vec jej v r a c i a na ďalšie konanie.

Navrhovateľovi náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd rozsudkom z 24. júna 2014, č. k. 19Sd/114/2014-15, potvrdil rozhodnutie číslo XXX XXX XXXX X z 25. apríla 2014, ktorým odporkyňa podľa § 142 ods. 4 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) a § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) zamietla žiadosť navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku od 9. júla 2010. Náhradu trov konania odporkyni nepriznal.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd mal za preukázané, že rozhodnutím Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia v Bratislave č. 65205006070405K-VÚSZ/DO1 zo dňa 13.01.1999 bol navrhovateľovi podľa § 26 zákona č. 114/1998 Z. z. o sociálnom zabezpečení vojakov od 01.01.1999 priznaný výsluhový dôchodok za výkon služby v rozsahu 39 rokov. Navrhovateľ bol zo služobného pomeru prepustený dňom 31.12.1998, po priznaní výsluhového dôchodku nepracoval, od 01.01.1999 do 31.01.2000 bol evidovaný na úrade práce ako nezamestnaný. Doby zamestnania od 01.08.1971 do 31.12.1986 v Hydrostave Bratislava a od 03.01.1987 do 30.11.1991 v Hydrostave Mochovce má zhodnotené na základe mimosúdnej rehabilitácie ako dobu služby vojaka z povolania pre nárok a výšku

priznaného výsluhového dôchodku. Krajský súd dospel k záveru, že u navrhovateľa neboli splnené podmienky nároku na starobný dôchodok z dôvodu, že všetka doba jeho zamestnania mu bola zhodnotená pri priznaní výsluhového dôchodku od 01.01.1999. Stotožnil sa aj s názorom, že odporkyňa nie je príslušná na rozhodnutie o starobnom dôchodku navrhovateľa a po právoplatnosti napadnutého rozhodnutia postúpi vec Vojenskému úradu sociálneho zabezpečenia, ktorý aj podľa názoru krajského súdu je príslušný aj na preskúmanie trvania doby služobného pomeru navrhovateľa, ktorý namietal rozsah jeho zhodnotenia pre výsluhový dôchodok. Preto preskúmané rozhodnutie odporkyne ako zákonné potvrdil.

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie. Žiadal zrušiť rozhodnutie krajského súdu z dôvodu, že v dobe jeho pôsobenia profesionálneho vojaka do 31.12.1998 prišlo k diskriminácii v odmeňovaní rehabilitovaných vojakov za vykonanú prácu a prijatím zákona č. 380/1997 Z. z. prišiel o 20 rokov pre výpočet prídavku za výsluhu a nápravy sa nedočkal. Štát ho tak pripravil o značnú finančnú sumu a preto je toho názoru, že má právo žiadať odporkyňu o priznanie dôchodku za 20 rokov odpracovaných v civilnom sektore. Odvolanie navrhovateľ doplnil podaním svojho právneho zástupcu z 20.05.2015 s poukázaním na to, že odporkyňa aj krajské súdy zabúdajú, že navrhovateľ podliehal brannému zákonu č. 92/1949 Zb. už od 17. roku veku a ako študentovi vojenskej školy je potrebné preto hodnotiť navrhovateľovi aj túto dobu. Nesúhlasil s názorom odporkyne a krajského súdu, že príslušný na rozhodovanie o dôchodku navrhovateľa je Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia, pretože od 01.05.1998 sa na vojakov podľa § 103 ods. 1 bod 2 zákona č. 114/1998 Z. z. ustanovenie § 132 zákona č. 100/1988 Zb. nevzťahuje. Poukázal na to, že odporkyňa nezohľadnila ustálený názor a judikáty Najvyššieho súdu SR vo veci priznávania starobných dôchodkov príslušníkom ozbrojených síl, ktorí získali vo všeobecnom systéme akúkoľvek hodnotiteľnú dobu poistenia. Pre nárok na výsluhový dôchodok má navrhovateľ hodnotených 39 rokov a 193 dní služobného pomeru a v civilnom zamestnaní má odpracovaných 23 rokov a 217 dní, takže spĺňa všetky podmienky pre nárok na starobný dôchodok. Navrhoval, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil, zrušil rozhodnutie odporkyne vec jej vrátil na ďalšie konanie. Súčasne si uplatnil náhradu trov konania za 2 úkony právnej služby.

Odporkyňa sa k odvolaniu navrhovateľa nevyjadřila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 O. s. p. preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O. s. p. a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne o zamietnutí žiadosti navrhovateľa o starobný dôchodok.

V zmysle § 259 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 31. decembra 2004 v konaniach o nárokoch na dávky a výplatu dávok z dôchodkového zabezpečenia, ktoré vznikli pred 1. januárom 2004, sa rozhodne podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 s odchýlkami ďalej ustanovenými.

Podľa § 175 zákona č. 100/1988 Zb. nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie alebo služby I. a II. kategórie funkcií sa priznávajú do 31. decembra 2023.

Podľa § 26 ods. 1 zákona č. 114/1998 Z. z. o sociálnom zabezpečení vojakov v znení neskorších predpisov profesionálny vojak prepustený zo služobného pomeru má nárok na výsluhový dôchodok, ak vykonával službu (§ 47) najmenej 20 rokov.

Podľa § 47 ods. 1 zákona č. 114/1998 Z. z. dobou výkonu služby rozhodujúcou pre vznik nároku na výsluhový príspevok, odchodné, úmrtné, výsluhový dôchodok a invalidný výsluhový dôchodok a pre výšku týchto dávok je doba výkonu vojenskej služby v ozbrojených silách a doba výkonu služby v ozbrojených bezpečnostných zboroch a v ozbrojených zboroch Slovenskej republiky. Ako doba výkonu služby sa započítava aj doba výkonu služby v ozbrojených silách a doba výkonu služby v ozbrojených bezpečnostných zboroch a v ozbrojených zboroch Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, Československej socialistickej republiky a Československej republiky pred 1. januárom 1993 a v Armáde

Českej republiky v období od 1. januára 1993 do 31. marca 1993. Ako doba výkonu služby sa započítava aj doba hodnotená ako doba služby podľa predpisu o súdnych rehabilitáciách a podľa predpisu o mimosúdnych rehabilitáciách.

Podľa § 125 ods. 11 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení policajtov“) výsluhové dôchodky priznané a vyplácané podľa § 26 zákona č. 114/1998 Z. z. o sociálnom zabezpečení vojakov v znení neskorších predpisov sa odo dňa účinnosti tohto zákona považujú za výsluhové dôchodky podľa tohto zákona vo výške, v akej patrili ku dňu jeho účinnosti (1. júla 2002) a od tohto dňa sa zvyšujú o 5 %. Na výplatu týchto dôchodkov je príslušný útvar sociálneho zabezpečenia ministerstva alebo Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia. Výplata týchto dôchodkov sa financuje z osobitného účtu.

Podľa § 129 zákona č. 100/1988 Zb. pre vojakov z povolania a vojakov, ktorí sú počas činnnej služby hmotne zabezpečení ako vojaci z povolania, pre príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti, príslušníkov zborov nápravnej výchovy a občanov, ktorí boli týmito vojakmi alebo príslušníkmi a splnili podmienku nároku na dôchodok podľa tejto časti (ďalej len „vojaci z povolania“), platia ostatné ustanovenia tohto zákona, pokiaľ sa v tejto časti neustanovuje inak.

V zmysle § 132 ods. 1 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. vojak z povolania má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 55 rokov, ak vykonával najmenej 20 rokov službu zaradenú do I. kategórie funkcií.

Podľa § 142 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb. o dávkach dôchodkového zabezpečenia rozhodujú, pokiaľ ide o

- a) vojakov z povolania Česko-slovenskej armády, Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia,
- b) príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti a o vojakov z povolania v pôsobnosti Federálneho ministerstva vnútra, orgán príslušného ministerstva,
- c) príslušníkov zborov nápravnej výchovy, orgán príslušného ministerstva spravodlivosti republiky.

Z obsahu spisového materiálu Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia v Bratislave je zrejmé, že navrhovateľ vykonával profesionálnu službu policajta v rozsahu viac ako 20 rokov a po ukončení služobného pomeru mu bol priznaný od 01.01.1999 výsluhový dôchodok za výkon služby v rozsahu 39 rokov. Zo služobného pomeru bol uvoľnený dňom 31.12.1998. Podľa žiadosti o starobný dôchodok po tomto dni už nebol zamestnaný, len evidovaný na úrade práce (od 01.01.1999 do 31.01.2000).

Podľa § 94 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. nárok na výplatu dávky vzniká splnením podmienok ustanovených pre vznik nároku na dávku a jej výplatu a podaním žiadosti o priznanie alebo vyplácanie dávky.

Navrhovateľ, narodený XX.XX.XXXX, splnil všetky podmienky nároku na starobný dôchodok podľa § 132 ods. 1 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. dňom X. F. XXXX, ktorým dovŕšil vek 55 rokov.

Dňom 1. mája 1998 nadobudol účinnosť zákon č. 114/1998 Z. z. o sociálnom zabezpečení vojakov.

Podľa § 103 zákona č. 114/1998 Z. z. od nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa na sociálne zabezpečenie vojakov nepoužívajú:

- 1. zákon č. 32/1957 Zb. o nemocenskej starostlivosti v ozbrojených silách v znení neskorších predpisov,
- 2. § 130 až 145 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov,
- 3. § 157 až 174 vyhlášky Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí č. 149/1988 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že tam uvedené ustanovenia zákona č. 100/1988 Zb. sa nepoužívajú až

od 1. mája 1998, počnúc ktorým mohol vojakom najskôr vzniknúť nárok na výsluhový dôchodok podľa zákona č. 114/1998 Z. z.

Aplikácia ustanovení § 132 a nasl. zákona č. 100/1988 Zb. nie je vylúčená pri nárokoch na starobný dôchodok, ktoré do 1. mája 1998 už vznikli, ale iba za predpokladu, že vojak splnil všetky podmienky pre priznanie starobného dôchodku (vrátane skončenia služby pokračujúcej nepretržite od vzniku nároku na starobný dôchodok dovŕšením 55. roku veku pred 01.05.1998) do dňa predchádzajúceho dňu 1. mája 1998. Uvedeným dňom zanikla právomoc Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia rozhodnúť o priznaní starobného dôchodku (§ 142 ods. 4 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. v spojení s § 103 bod 2 zákona č. 114/1998 Z. z.)

Podľa § 94 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. nárok na dávku vzniká dňom splnenia podmienok ustanovených týmto zákonom, prípadne vykonávacími predpismi.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že navrhovateľ splnil podmienky nároku na starobný dôchodok podľa piatej časti zákona č. 100/1988 Zb., t. j. podľa § 132 ods. 1 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. vo výške podľa § 133 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. už ku dňu X. F. . 1996 a tento nárok mu zostal zachovaný podľa § 175 zákona č. 100/1988 Zb. v spojení s § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. Na tejto skutočnosti nič nemení okolnosť, že žiadosťou z 22.07.2013 požiadal o priznanie starobného dôchodku a jeho výplatu až od 9. júla 2010.

Tvrdenie navrhovateľa, že zákon č. 114/1998 Z. z. (účinný od 01.05.1998) vylúčil možnosť, aby požiadal o starobný dôchodok, nie je správne.

Odvolačný súd považuje za potrebné poukázať na skutočnosť, že pri posudzovaní nároku na dávku a pri jej výpočte sa postupuje podľa právneho predpisu platného v čase, kedy nárok na dávku vznikol.

Navrhovateľ po priznaní výsluhového dôchodku nebol naďalej nepretržite zamestnaný k 31. decembru 2003. Vzhľadom na to sa na neho nevzťahuje ustanovenie § 261 ods. 1 zákona o sociálnom poistení.

V konaní o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu vo veci dôchodkového zabezpečenia súd preskúmava zákonnosť konkrétneho rozhodnutia proti ktorému smeruje opravný prostriedok podaný navrhovateľom. Predmet súdneho konania je teda vymedzený tým, čo bolo predmetom rozhodnutia napadnutého opravným prostriedkom. Inými nárokmi, než boli riešené napadnutým rozhodnutím sa súd zaoberať nemôže, a preto sa ani odvolací súd nemohol zaoberať ďalšími námietkami navrhovateľa (či mu bola hodnotená základná vojenská služba ďalšia vojenská služba a služba vojaka z povolania hodnotená Vojenským úradom sociálneho zabezpečenia v dostatočnom rozsahu), keďže tieto skutočnosti neboli predmetom napadnutého rozhodnutia odporkyne. Navrhovateľ sa so žiadosťou o úpravu výsluhového dôchodku v tomto smere môže obrátiť na Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti a ustanovenia právnych predpisov odporkyňa je povinná v danom prípade o žiadosti o starobný dôchodok rozhodnúť a posúdiť, či požiadavka navrhovateľa na započítanie všetkých ním namietaných dôb štúdia a civilného zamestnania je dôvodná. Po zistení tzv. teoretickej sumy starobného dôchodku rozhodne o výške starobného dôchodku v zmysle čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128 o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozhodnutie odporkyne zo dňa 25. apríla 2014 nepovažoval za zákonné a preto rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 veta prvá O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p. a § 250j ods. 2 písm. e/ O.s.p. zmenil, rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní bude úlohou odporkyne znovu rozhodnúť o žiadosti navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku od 9. júla 2010 v naznačenom smere, pričom je viazaná právnym názorom odvolacieho súdu.

O náhrade trov konania rozhodol odvolací súd podľa 246c ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1, § 250l ods.

2, § 250k ods. 1 a § 151 ods. 1 O.s.p. Navrhovateľovi náhradu trov konania vyčíslených jeho právnym zástupcom nepriznal. Navrhovateľ si právneho zástupcu navrhovateľ zvolil až po podaní odvolania a uplynutí odvolacej lehoty, právny zástupca doplnil dôvody po uplynutí lehoty na podanie odvolania. Navrhovateľ uviedol dôvody svojho odvolania voči rozhodnutiu súdu prvého stupňa vo svojom odvolaní, preto súd nepovažoval trovy konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia za účelne vynaložené.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.